

ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Д.О. Благодир, студент 4 курсу
Є.В. Скороварова, к.ф.н, доцент

Східноукраїнський національний університет ім. В.Даля,
кафедра філософії культури і культурології,
м. Сєвєродонецьк

Вивчення феномена політичної комунікації важливе для розуміння соціально-політичних змін, які відбуваються у суспільстві. Вони не можуть бути продуктивними без ефективного обміну інформацією між елементами політичної системи [1].

Політична комунікація є ключовим поняттям у здійсненні взаємодії між суб'єктами політичної системи, а саме – державою, громадськими об'єднаннями, народом [2].

Українські реалії політичної комунікації в досить значній мірі визначаються тим, що культура політичної комунікації є ще несформованою, вона перебуває в перехідному положенні, що характеризується розмитістю меж та правил, невизначеністю норм, відсутністю суспільного договору тощо.

Таке вже довгострокове положення визначається не тільки особливістю соціо-політичних процесів на наших теренах, але й особливістю розвитку української політичної культури взагалі.

Радянський спадок у вигляді вертикальної патрімоніальної політичної культури закріпив специфічну форму політичної комунікації, коли повноцінного обміну між суб'єктами політичної комунікації не було. Була передача інформації від «верхів» «низам». У пересічного громадянина був часто тільки один канал передавання інформації у цьому виді комунікації – скарга. На виборах нічого від громадянина не залежало, тому цей канал не працював, й тому формувалася недовіра взагалі до виборних посад. Існував ще партійний канал по якому люди рухалися по шаблям партійних сходів, але він не використовувався в повній мірі для передачі інформації тому, що люди, які бажали просунутися у кар'єрі повинні були займатися самоцензурою, тобто фільтрувати інформацію щоб вона могла вписатися в загальноприйнятий тренд. Так формувалася культура самоусунення мас від політичної комунікації. І політична комунікація мала вигляд централізованої односпрямованої вертикальної комунікації. Так, це була неефективна форма комунікації, бо вона була односпрямованою, народ в анекдотах часто її висміював, але вона була дана в культурі і через культуру. Така форма комунікації закріпилася не тільки в політичній практиці, але й в колективному позасвідомому, в артефактах культури тощо.

Культура річ інерційна в ній не може бути миттєвих здвигів. Це пояснюється як специфікою функціонування комунікаційних каналів культури, так й специфікою соціальної комунікації в межах культури та в перехідний період. Суспільству потрібен час, щоб зрозуміти, що звичні канали комунікації вже не є ефективними й домовитися о нових шляхах взаємодії. Цей договір формується у полі соціокультурної комунікації, як відповідь на виклики суспільства та історії, він формується у результаті перебудови моделей взаємодії. Люди намагаються знайти ті шляхи взаємодії, які будуть ефективними та методом спроб і помилок обрати найпродуктивніші. На шляху до них досить часто з'являються химерні форми комунікації, які в короткий проміжок часу мають деякі ознаки ефективності, але в цілому на перспективу – є контрпродуктивними. Такі як корупція, наприклад.

Корупційна комунікація по суті є способом, який дозволяє оминати недіючі канали комунікації. Вона створює ілюзію дієвості системи політичної та суспільної комунікації, а тому знищує запит на зміни у системі. Чим довше вона підміняє своїми каналами канали суспільні, тим більше нищівний ефект для соціуму, й тим більше потрібно часу та суспільної енергії на побудову некорупційної системи.

Радянська модель політичної комунікації таким чином не є на сьогодні елімінованою із комунікативного культурного простору України, оскільки вона тримається на підпорках корупційної.

Але ця модель не відповідає викликам часу, вона не в змозі розрішити існуючі протиріччя в суспільстві, не може допомогти налагодити зв'язки. Тому побудова актуальної моделі політичної комунікації знаходиться в руслі двох тенденцій. Перша – це побудова громадянського суспільства із притаманної йому моделлю політичної комунікації – горизонтальною та відкритою. Друга – культурна та суспільна діяльність, яка буде закріплювати нову модель та нові практики комунікації в колективному позасвідомому та культурних артефактах.

Література

1. Вершинин М. С. Политическая коммуникация в информационном обществе / М. С. Вершинин. – СПб. : Изд-во Михайлова, 2001. – 253 с.
2. Грачев М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития / М. Н. Грачев. – М. : Прометей, 2004. – 328 с.